

Моделювання динаміки інституціонального середовища управління інноваційним підприємництвом в умовах трансформації бізнес–процесів в національній економіці та адаптації до умов пандемії COVID–19, діджиталізації та сталого розвитку

Актуальність теми дослідження. Методологічне підґрунтя Концепції державного регулювання інноваційним підприємництвом, передбачає реалізацію методології симультанного державного регулювання інноваційним підприємництвом в умовах трансформації бізнес–процесів в національній економіці та адаптації до умов пандемії COVID–19, діджиталізації та сталого розвитку. Зазначені факти обумовлюють актуальність теми дослідження.

Постановка проблеми. Концепція державного регулювання інноваційним підприємництвом не є статичною і потребує перегляду після оцінювання її ефективності відповідно умов та нових чинників інноваційного розвитку.

Постановка мети і завдань дослідження – дослідити моделювання динаміки інституціонального середовища управління інноваційним підприємництвом в умовах трансформації бізнес–процесів в національній економіці та адаптації до умов пандемії COVID–19, діджиталізації та сталого розвитку.

Метод або методологія дослідження. В статті використано історично–логічний метод; метод систематизації, класифікації й теоретичного узагальнення; метод логічного аналізу і синтезу.

Презентація основного матеріалу (результати дослідження). Основним завданням державного регулювання розвитком інноваційного підприємництва в умовах трансформації національної економіки та реалізації Концепції є: підтримка новаторів за допомогою помірних адміністративних стимулів та мотивацій; усунення інституціональних бар'єрів реалізації інноваційних ініціатив та стратегічних проєктів; створення адаптивних інфраструктурних елементів відповідно реалій ринку тощо.

Галузь застосування результатів. Результати дослідження можуть бути використані в практичній діяльності органів державної влади та підприємницьких структур.

Висновки. Процес удосконалення стратегічного інструментарію державного регулювання розвитком інноваційного підприємництва в умовах трансформації бізнес–процесів в національній економіці та адаптації до умов пандемії COVID–19, діджиталізації та сталого розвитку передбачає: організацію створення стратегії державного регулювання; ідентифікацію імпульсів розвитку інноваційного підприємництва; формування системи альтернатив державного регулювання інноваційним підприємництвом.

Ключові слова: моделювання, динаміка, інституціональне середовище, управління інноваційним підприємництвом, трансформація бізнес–процесів, національна економіка, адаптації до умов пандемії COVID–19, діджиталізація, сталий розвиток.

ОРЛОВА–КУРИЛОВА О.В., ХАРЧУК Т.В.,

ТАРАН–ЛАЛА О.М., ХОБТА М.О.

Моделирование динамики институциональной среды управления инновационным предпринимательством в условиях трансформации бизнес–процессов в национальной экономике и адаптации к условиям пандемии COVID–19, диджитализации и устойчивому развитию

Актуальность темы исследования. Методологическая основа Концепции государственного регулирования инновационным предпринимательством предусматривает реализацию мето-

логии симультанного государственного регулирования инновационным предпринимательством в условиях трансформации бизнес–процессов в национальной экономике и адаптации к условиям пандемии COVID–19, диджитализации и устойчивому развитию. Указанные факты обуславливают актуальность темы исследования.

Постановка проблемы. Концепция государственного регулирования инновационным предпринимательством не статическая и требует пересмотра после оценки ее эффективности в соответствии с условиями и новыми факторами инновационного развития.

Постановка целей и задач исследования – исследовать моделирование динамики институциональной среды управления инновационным предпринимательством в условиях трансформации бизнес–процессов в национальной экономике и адаптации к условиям пандемии COVID–19, диджитализации и устойчивому развитию.

Метод или методология исследования. В статье использованы историко–логический метод, метод систематизации, классификации и теоретического обобщения; метод логического анализа и синтеза.

Презентация основного материала (результаты исследования). Основной задачей государственного регулирования развитием инновационного предпринимательства в условиях трансформации национальной экономики и реализации Концепции является: поддержка новаторов с помощью умеренных административных стимулов и мотиваций; устранение институциональных барьеров реализации инновационных инициатив и стратегических проектов; создание адаптивных инфраструктурных элементов в соответствии с реалиями рынка и т.п.

Область применения результатов. Результаты исследования могут быть использованы в практической деятельности органов государственной власти и предпринимательских структур.

Выводы. Процесс усовершенствования стратегического инструментария государственного регулирования развитием инновационного предпринимательства в условиях трансформации бизнес–процессов в национальной экономике и адаптации к условиям пандемии COVID–19, диджитализации и устойчивого развития предусматривает: организацию создания стратегии государственного регулирования; идентификацию импульсов развития инновационного предпринимательства; формирование системы альтернатив государственного регулирования инновационным предпринимательством.

Ключевые слова: моделирование, динамика, институциональная среда, управление инновационным предпринимательством, трансформация бизнес–процессов, национальная экономика, адаптация к условиям пандемии COVID–19, диджитализация, устойчивое развитие.

ORLOVA–KURILOVA O.V., KHARCHUK T.V.,
TARAN–LALA O.M., KHOBTA M.O.

Modeling the dynamics of institutional innovation business management environment in terms of transformation of business processes in the national economy and adaptation to the pandemic COVID–19, digitalization and sustainable development

Relevance of the research topic. The methodological basis of the Concept of state regulation by innovative entrepreneurship involves the implementation of the methodology of simultaneous state regulation by innovative entrepreneurship in the transformation of business processes in the national economy and adaptation to the COVID–19 pandemic, digitalization and sustainable development. These facts determine the relevance of the research topic.

Formulation of the problem. The concept of state regulation by innovative entrepreneurship is not static and needs to be revised after evaluating its effectiveness in accordance with the conditions and new factors of innovative development.

Setting the purpose and objectives of the study – to investigate modeling the dynamics of the institutional environment of innovative entrepreneurship management in the conditions of transformation of business processes in the national economy and adaptation to the conditions of the COVID–19 pandemic, digitalization and sustainable development.

Research method or methodology. The historical–logical method is used in the article; method of systematization, classification and theoretical generalization; method of logical analysis and synthesis.

Presentation of the main material (research results). The main task of state regulation of the development of innovative entrepreneurship in the conditions of transformation of the national economy and implementation of the Concept is: support of innovators with the help of moderate administrative incentives and motivations; removal of institutional barriers to the implementation of innovation initiatives and strategic projects; creation of adaptive infrastructure elements according to market realities, etc..

Field of application of results. The results of the study can be used in the practice of public authorities and business structures.

Conclusions on the article. The process of improving the strategic tools of state regulation through the development of innovative entrepreneurship in the transformation of business processes in the national economy and adaptation to the COVID–19 pandemic, digitalization and sustainable development involves: organizing the creation of a strategy of state regulation; identification of impulses for the development of innovative entrepreneurship; formation of a system of alternatives to state regulation by innovative entrepreneurship.

Keywords: modeling, dynamics, institutional environment, management of innovative entrepreneurship, business process transformation, national economy, adaptation to the conditions of the COVID–19 pandemic, digitalization, sustainable development.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. Концепція державного регулювання інноваційним підприємництвом не є статичною і потребує перегляду після оцінювання її ефективності відповідно умов та нових чинників (або джерел) інноваційного розвитку. Реалізація Концепції забезпечить кадрову, інвестиційну, техніко–технологічну та інноваційну спроможність підприємств. Важливо зауважити, що методологічне підґрунтя Концепції, передбачає реалізацію методології симультанного державного регулювання інноваційним підприємництвом в умовах трансформації бізнес–процесів в національній економіці та адаптації до умов пандемії COVID–19, діджиталізації та сталого розвитку. Зазначені факти обумовлюють актуальність теми дослідження.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми. Концепція державного регулювання інноваційного підприємництва створює макро–, мікро– та мезоекономічні умови і організаційно–правове середовище оптимальне для функціонування інноваційного підприємництва. Вона також забезпечує потужний спектр економічної свободи підприємництва, стимулює справедливу конкуренцію, сприяє

збільшенню інноваційного потенціалу та інвестицій в приватний сектор національної економіки [1–8].

Концепція забезпечує методичний та теоретико–методологічний базис реалізації різних державних програм, інструментів, компенсаторних механізмів [9, 10], за допомогою яких держава впливає на рівень інноваційності підприємства, що в подальшому підвищує конкурентоспроможність усієї національної економіки.

Формулювання цілей статті (постановка завдання) – дослідити моделювання динаміки інституціонального середовища управління інноваційним підприємництвом в умовах трансформації бізнес–процесів в національній економіці та адаптації до умов пандемії COVID–19, діджиталізації та сталого розвитку.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. Основним завданням державного регулювання розвитком інноваційного підприємства в умовах трансформації національної економіки та реалізації Концепції є:

- підтримка новаторів за допомогою помірних адміністративних стимулів та мотивацій;
- усунення інституціональних бар'єрів реалізації інноваційних ініціатив та стратегічних проектів;

- створення адаптивних інфраструктурних елементів відповідно реалій ринку;
- підтримка творчості та активності для набуття спеціалізованих знань серед економічно активного населення за допомогою відповідної системи освіти;
- формування національних або регіональних стратегій розвитку малого бізнесу, які спрямовані на задоволення потреб підприємств на різних етапах інноваційного процесу (проектуванні, розробці, дифузії);
- забезпечення доступу до інвестиційного або венчурного капіталу для сприяння створення нових продуктів та інноваційних процесів, а також зменшення ризику, пов'язаного з комерціалізацією нововведень;
- створення центрів передачі технологій, переважно для нових і малих інноваційно активних підприємств;
- державна підтримка кластерів та мереж, які мають стати головними учасниками інноваційної діяльності.

Важливий інструмент, який використовується урядами для надання підтримки новаторам початківцям – це створення бізнес-інкубаторів. Вони стимулюють розвиток малого підприємництва пропонуючи (за відносно низькою вартістю) їм у користування експериментальні майданчики для виробництва, склади з метою зберігання продукції, інноваційне обладнання або технологічне оснащення з оновленими функціональними характеристиками. Діяльність інкубаторів підтримують різні групи підтримки: державні установи, університети, торгові палати та некомерційні організації.

У країнах Європейського Союзу, створення бізнес-інкубаторів є ефективним засобом стимулювання інноваційного малого підприємництва. Вплив інкубаторів на малий бізнес дуже істотний. За підрахунками фахівців ЄБРР, близько 87% малих підприємств, що отримують допомогу від інкубаторів протягом перших двох років свого існування забезпечують прибуткову діяльність та роблять значний внесок у бюджети усіх рівнів через податкові надходження.

В системі національної економіки, особливо за умов її трансформації, функціонування бізнес-інкубаторів дуже актуальне через інституціональну слабкість взаємодій між учасниками інноваційної системи, яка може утруднювати реалізацію інноваційних проектів та стримувати розповсю-

дження інновацій на ринку споживачів. Крім того, малий бізнес, що починає реалізовувати ризиковану інноваційну діяльність стикається з багатьма проблемами, які засновані на:

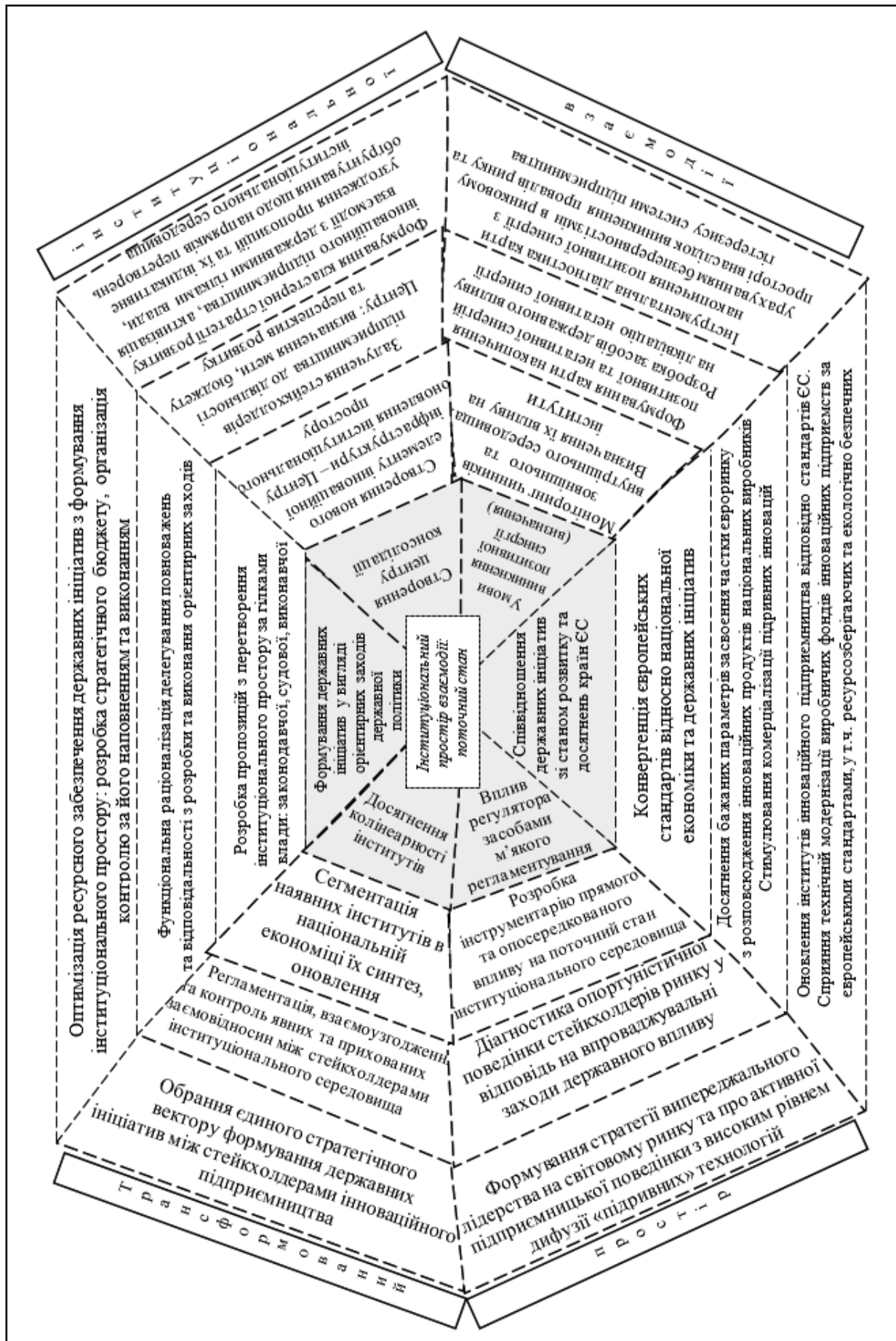
- високих стартових витратах;
- відсутності власного капіталу;
- деформації або викривленні інформації;
- низькій кваліфікації менеджерів у сфері управління.

Отже бізнес-інкубатори, в процесі забезпечення ефективного державного регулювання розвитком інноваційного підприємництва в умовах трансформації національної економіки спроможні зменшити ризикованість інноваційної діяльності та збільшити шанси на виживання малого бізнесу особливо на початкових етапах його фінансування. Бізнес-інкубатори можуть створюватися на базі наукових територіальних технологічних парків, тим самим стимулюючи місцевий розвиток та сприяти створенню нових робочих місць. Вони також є джерелом заощадження державних витрат на НДДКР при сприянні комерціалізації та розповсюдженню інновацій на ринку споживачів. Бізнес-інкубатори з метою забезпечення ефективної роботи повинні дотримуватися принципів: організаційності, керованості, гнучкості, якості в управлінні та територіальному обслуговуванні, а їх діяльність гарантуватися місцевою підтримкою та адекватним фінансовим забезпеченням.

Концепція державного регулювання інноваційного підприємництва потребує оновлення інституціонального середовища розвитку інноваційного підприємництва (див. рисунок). Пропонований Механізм засновується на:

- формуванні державних ініціатив у вигляді орієнтованих заходів державної політики;
- досягненні колінеарності інститутів;
- впливу регулятора-держави засобами м'якого регламентування;
- співвідношення державних ініціатив зі станом національного розвитку та інноваційних досягнень країн ЄС;
- визначення умов виникнення позитивної синергії;
- створення Центру консолідації інституціонального простору.

Більш детальні напрямки забезпечення зазначених заходів зображені на рис. 1. Інституціональне середовище – є одним з основних чинників розвитку інноваційного підприємництва в умовах

трансформації національної економіки. Саме тому удосконалення стратегічного інструментарію державного регулювання розвитком інноваційного підприємництва повинне включати його оновлення. Кількісні показники інституціонального середовища характеризують чисельність діючих організацій, установ або підприємств, які забезпечують інноваційну діяльність підприємництва. Якісні показники відтворюють ефективність міжінституціональних комунікацій на формальному та неформальному рівнях.

Характерною рисою розвитку національної економіки заснованої на інноваціях є безперервна співпраця між підприємствами, науково-дослідними установами, органами державної влади та іншими організаціями, що представлені в інституціональній матриці. Такі комунікації набувають все більшого значення для забезпечення обміну інноваційними ідеями та інформацією.

Метою державного регулювання інституціонального середовища інноваційного підприємництва – є забезпечення найліпших форм взаємодій між інститутами, з метою посилення інноваційності великих, малих та середніх підприємств. Інституціональне середовище в умовах трансформації національної економіки набуває все більшого значення. Його основна роль полягає в стимулюванні на горизонтальному та вертикальному рівнях розвитку підприємництва та інновацій, а також активізації експліцитних ресурсів як чинників зростання інноваційного підприємництва.

В умовах посилення конкуренції елементи інституціональної матриці потребують систематичного удосконалення, оскільки їм відводиться роль формування підприємницького клімату, необхідного для збільшення вигід від реалізації підприємницької діяльності. Правові, соціальні, фінансові та політичні інститути формують вектор подальшого розвитку інноваційного підприємства, створюючи законодавче, інвестиційне та організаційне підґрунтя для розвитку інноваційної діяльності. Незважаючи на те, що останнім часом увага вітчизняних вчених прикута до підтримки інституціонального середовища інноваційного підприємництва, вочевидь його стан залишається незадовільним. Водночас його підтримка є вкрай необхідною, через те, що інституціональне середовище формує умови підприємницької діяльності, засновуючись на менталітеті певної економічної системи, звичаях, нормах по-

ведінки, традиціях, парадигмі державотворення тощо. Ефективне інституціональне середовище є умовою інноваційної діяльності, саме тому його оновлення є необхідним в межах реалізації Концепції державного регулювання інноваційним підприємництвом в умовах трансформації національної економіки.

Доцільність оновлення інституціонального середовища позначається його високою здатністю створювати привабливі умови для залучення вітчизняних та зарубіжних інвесторів, розподіляти трудові ресурси та визначати резерви інноваційного потенціалу. Інноваційні підприємства, які функціонують на територіях з розвинутою інституціональною матрицею здатні конкурувати на міжнародних ринках за рахунок мобілізації чинників виробництва та їх залучення у найліпші способи до підприємницької діяльності. Інституціональна матриця характеризується прямою та опосередкованою конкурентоздатністю. У першому випадку її конкурентоздатність обумовлюється наявністю широкого кола матеріальних та нематеріальних ресурсів, а також ступенем засвоєння зазначених ресурсів інноваційними підприємствами (за умов мінімальних адміністративних бар'єрів та досконалої системи державного регулювання). У другому випадку її конкурентоздатність позначається дією неформальних приписів та дій непрямих відносин між її учасниками, які притаманні певному ринковому оточенню.

Існують потреба формування такого інституціонального середовища, де будуть забезпечені найліпші умови для інноваційних підприємств в контексті їх доступу до фінансових, інфраструктурних, соціальних та інших ресурсів, необхідних для ведення підприємницької діяльності та дифузії інновацій. Дифузія – це особливий тип розповсюдження нововведень як у межах так і поза межами інституціональної матриці. Дифузія включає як стратегічно обґрунтоване, так і стихійне поширення нових ідей.

Характерною рисою сучасного інституціонального середовища є його просторова різноманітність. Значні відмінності розташування інститутів можна спостерігати між окремими регіонами України. Слід зазначити, що диференціація між рівнем інституціонального середовища відзначається ступенем соціально-економічного розвитку регіонів. Водночас скорочення диспропорцій інституціонального середовища між

окремими регіонами повинне стати пріоритетом політики державного регулювання інноваційним підприємництвом.

Головною метою оновлення інституціонального середовища є зміцнення його національної конкурентоспроможності шляхом безперебійного обміну інтелектуальним, фінансовим, науково-технологічним та соціальним ресурсами. Політика безперебійного обміну ресурсами в межах інституціональної матриці повинна забезпечувати підтримку досліджень, розробку технологічних та процесових інновацій, надавати доступ підприємцям до інформаційно-комунікаційних технологій тим самим підвищуючи конкурентоспроможність інноваційних підприємств та підсилювати ефективність державного управління.

На національному рівні просторова модель розвитку інституціонального середовища набуває принципово нового значення. Вона засновується на досягненні поляризації інститутів та їх економіко-географічній доцільності. Поляризація підвищує дифузії інновацій в сусідні регіони, а також створює імпліцитні резерви накопичення інноваційного потенціалу. Інноваційні підприємства відіграють особливу роль у політиці поляризації інституціонального середовища, оскільки вони здатні використовувати місцеві ресурси та визначати умови доцільного розташування інститутів за регіонами України. Існує потреба рекомбінації елементів інституціонального середовища та створення мережі найліпших функціональних зв'язків між інститутами та інноваційними підприємствами.

У формуванні ефективної просторової моделі розвитку інституціонального середовища ключова роль відводиться державним та місцевим органам державної влади. Важливими чинниками забезпечення моделі є сприяння взаємовигідного партнерства та співпраці між державними і приватними структурами, розвиток соціального діалогу, вкорінення ефективних норм та цінностей, що сприяють формуванню довіри підприємництва до влади.

На рис. 1 Механізму оновлення інституціонального середовища розвитку інноваційного підприємництва в умовах трансформації бізнес-процесів в національній економіці та адаптації до умов пандемії COVID-19, діджиталізації та сталого розвитку нами серед інших заходів формування інституціонального простору запропоновано

створення Центру оновлення інституціонального простору. Основними цілями такого Центру повинні стати:

- забезпечення внутрішньої координації між учасниками інноваційної діяльності та державою;
- формування карти резервів інноваційного потенціалу відповідно територіального розподілу інноваційних підприємств;
- підтримка інноваційних змін в підприємницькому секторі;
- створення центрів трансферу знань, нововведень, комунікацій та технологій;
- впровадження інновацій в наукоємних галузях промисловості;
- примноження знань, навичок та компетенцій трудового ресурсу;
- підвищення якості надання державних послуг у сфері підтримки інноваційної діяльності;
- побудова нових елементів інфраструктурного забезпечення;
- співпраця інститутів інституціональної матриці з іншими інститутами, які функціонують за межами країни;
- формування політики оновлення інституціональної матриці відповідно потреб ринку та з урахуванням європейського досвіду.

Посилення міжінституціональної взаємодії є важливим заходом Центру оновлення інституціонального простору, що призводить до синхронізації інструментів державного регулювання (у вигляді політики реалізації помірною адміністративного впливу) та інструментів ринкової саморегуляції. Існує потреба у формуванні інституціонального базису для розвитку пріоритетних секторів економіки: біотехнології, експериментальної медичної інженерії, екологізації навколишнього середовища, діджиталізації тощо.

Важливою умовою оновлення інституціонального середовища розвитку інноваційного підприємництва є активізація людських ресурсів та їх оптимальний розподіл за регіонами України. Поточні ринкові реалії вимагають, щоб суб'єкти ринку були інноваційними і мобільними, з метою їх найліпшої адаптації до інституціональних змін. Ефективність оновлення інституціонального середовища залежить від компетенцій державних посадовців або менеджерів їх управлінських навичок в процесі прийняття стратегій розвитку інноваційного підприємництва. Трудові ресурси прискорюють розвиток інноваційної діяльності,

тим самим вказуючи на ключову роль людського чинника в динаміці економічного зростання.

Науковцями доведено існування щільного зв'язку між інвестиціями в людський капітал та рівнем технологічних зрушень. Завдяки реалізації спеціалізованих знань і навичок відбувається створення передових технологій та прогрес технічного розвитку. Тож можна визначити, що ефективно державне регулювання значною мірою залежить від накопичення цього капіталу. Людський капітал необхідний для державного регулювання інституціональним середовищем можна розглядати як на індивідуальному так і колективному рівнях. Як уже зазначалося вище, у першому випадку державні службовці–менеджери створюють та упорядковують державний інструментарій, а персонал – це команда службовців, які його реалізують. Багатогранна природа різноманіття соціальних ролей державних службовців свідчить, що вони не діють уособлено, оскільки складність державного регулювання та взаємовідносин, рівень спеціалізації внаслідок організації державного управління змушує їх співпрацювати.

В контексті оновлення інституціонального середовища, важливим є ефективний розподіл людського капіталу за регіонами України. Посилення процесів глобалізації відбувається також між територіальними системами (групами держав, регіонів, селищ). Вони змагаються, зокрема, за формування людського ресурсу, який буде надавати найкращі мультиплікаційні ефекти від державотворення, а у разі потреби створювати нові робочі місця з метою забезпечення стратегії державного регулювання. Державні посадовці повинні використовувати таким чином свої інтелектуальні здібності, щоб забезпечити найліпші моделі інституціональної співпраці заснованої на довірі та збереженні національних цінностей. Роль інтелектуальних здібностей як важливого ресурсу інноваційного розвитку особливо важливий в контексті формування знаннєвої економіки.

Висновки

Таким чином, процес удосконалення стратегічного інструментарію державного регулювання розвитком інноваційного підприємництва в умовах трансформації бізнес–процесів в національній економіці та адаптації до умов пандемії

COVID–19, діджиталізації та сталого розвитку передбачає:

- організацію створення стратегії державного регулювання (формування організаційного та ресурсного забезпечення процесу державного регулювання);
- ідентифікацію імпульсів розвитку інноваційного підприємництва (визначення системи показників для оцінювання розвитку інноваційного підприємництва, моніторингу економічної поведінки, генерації проблем інертного розвитку та прогнозування змін в інноваційній діяльності);
- формування системи альтернатив державного регулювання інноваційним підприємством (розробки стратегії, відбору пріоритетних моделей поведінки, оновлення інституціональних правил та адміністративних інструментів впливу на інноваційне підприємництво).

Список використаних джерел

1. Воронько–Невіднича Т. В., Лещин Д. І., Василенко М. В. Управління конкурентоспроможністю підприємства в умовах нестабільного ринкового середовища. Глобальні та національні проблеми економіки. 2018. № 15. С. 23–27.
2. Гнатенко І. А. Визначення інновацій як інструментарію національного підприємництва. Науковий вісник Одеського національного університету імені І. І. Мечникова. Серія «Економіка». 2018. Т. 23. Вип. 5 (70). С. 38–42.
3. Гнатенко І. Вплив національного інноваційного підприємництва на сталий розвиток ринку праці. Вісник Херсонського державного університету. 2018. № 32. С. 69–72.
4. Гнатенко І. А. Методологічні основи інституціонального аналізу національної системи інноваційного підприємництва. Науковий журнал «Економічний вісник Запорізької державної інженерної академії». 2018. № 6 (18). С. 70–74.
5. Зось–Кіор М. В. Мотиваційні аспекти управління еколого–економічним потенціалом аграрних підприємств. Науковий вісник ПУЕТ. №1(97). 2020. С. 26–31.
6. Зось–Кіор М. В. Оцінка персоналу організації в системі корпоративного тайм–менеджменту. Економічний форум. 2020. № 3. С. 57–63.
7. Ложачевська О. М., Ольшанський О. В., Гнатенко І. А., Снітко Є. О. Державні пріоритети розвитку інноваційного підприємництва в системі менеджменту в умовах діджиталізації суспільства. Ефективна економіка. 2021. № 7. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=9067> (дата звернення: 16.08.2021).

8. Орлова–Курилова О. В. Інноваційний кластер як органічний елемент національної економіки. Актуальні проблеми економіки. 2019. №9 (219). С. 59–66.

9. Hutorov A. O., Hutorova O. O., Lupenko Yu. O., Yermolenko O. A., Voronko–Nevidnycha T. V. Modeling of the Cycle of Reproduction Process in the Agrarian Sector of Economy (Ukraine). Revista Espacios. 2019. Vol. 40. No. 7. P. 19.

10. Zos–Kior M. The impact of migration processes on the management of socio–economic development and self–organization of the individual. Вісник Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького. 2020. Випуск 1. С. 4–9.

References

1. Voronko–Nevidnycha, T.V., Leshchyn, D.I. and Vasylenko, M.V. (2018), «Management of enterprise competitiveness in an unstable market environment», Hlobal'ni ta natsional'ni problemy ekonomiky, vol. 15, pp. 23–27.

2. Hnatenko, I. (2018), «Definition of innovations as tools of national entrepreneurship», Naukovyy visnyk Odes'koho natsional'noho universytetu imeni I. I. Mechnykova. Seriya «Ekonomika», vol. 23, 5 (70), pp. 38–42.

3. Hnatenko, I. (2018), «The Impact of National Innovative Entrepreneurship on Sustainable Development of the Labor Market», Visnyk Khersonskoho derzhavnoho universytetu–Bulletin of the Kherson State University, vol. 32, pp. 69–72.

4. Hnatenko, I. (2018), «Methodological bases of institutional analysis of the national system of innovative entrepreneurship», Ekonomichnyy visnyk Zaporizkoji derzhavnoji inzhenernoji akademiji–Economic Bulletin of Zaporizhzhya State Engineering Academy, vol. 6(18), pp. 70–74.

5. Zos–Kior, M. (2020), «Motivational aspects of management of ecological and economic potential of agricultural enterprises», Naukovyy visnyk PUET. Seriya «Ekonomichni nauky»–Scientific Bulletin of PUET. vol. 1(97), pp. 26–31.

6. Zos–Kior, M. (2020), «Evaluation of the organization's personnel in the system of corporate time management», Ekonomichnyy forum–Economic forum, vol. 3, pp. 57–63.

7. Lozhachevskaya, O.M., Olshansky, O.V., Gnatenko, I.A. and Snitko, E.A. (2021), «State priorities for the development of innovative entrepreneurship in the management system in terms of digitalization of society», Efektyvna ekonomika, № 7. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=9067> (accessed 14 July 2021).

8. Orlova–Kurylova, O. V. (2019), «Innovation cluster as an organic element of the national economy»,

Aktual'ni problemy ekonomiky–Current economic problems, vol. 9 (219), pp. 59–66.

9. Hutorov, A. O., Hutorova, O. O., Lupenko, Yu. O., Yermolenko, O. A. and Voronko–Nevidnycha, T. V. (2019), «Modeling of the Cycle of Reproduction Process in the Agrarian Sector of Economy (Ukraine)», Revista Espacios, vol. 40.7, pp. 19.

10. Zos–Kior, M. (2020), «The impact of migration processes on the management of socio–economic development and self–organization of the individual». Visnyk Cherkas'koho natsional'noho universytetu imeni Bohdana Khmel'nyts'koho–Bulletin of Cherkasy National University named after Bohdan Khmelnytsky, vol. 1, pp. 4–9.

Дані про авторів

Орлова–Курилова Ольга Володимирівна,

доктор економічних наук, доцент, завідувач кафедри менеджменту, права, статистики та економічного аналізу, Луганський національний аграрний університет, м. Старобільськ, Україна

e-mail: orlovakur73@gmail.com

Харчук Тетяна Валеріївна,

д.е.н., доцент, доцент кафедри менеджменту і економіки спорту, Національний університет фізичного виховання і спорту України, м. Київ, Україна

Таран–Лала Олена Миколаївна,

д.е.н., доцент, професор кафедри підприємництва і права, Полтавський державний аграрний університет, м. Полтава, Україна

Хобта Михайло Олексійович,

к.е.н. доцент кафедри менеджменту, Національний транспортний університет, м. Київ, Україна

Данные об авторах

Орлова–Курилова Ольга Владимировна,

доктор экономических наук, доцент, заведующая кафедрой менеджмента, права, статистики и экономического анализа, Луганский национальный аграрный университет, г. Старобельск, Украина

Харчук Татьяна Валерьевна,

д.э.н., доцент, доцент кафедры менеджмента и экономики спорта, Национальный университет физического воспитания и спорта Украины, г. Киев, Украина

Таран–Лала Елена Николаевна,

д.э.н., доцент, профессор кафедры предпринимательства и права, Полтавский государственный аграрный университет, г. Полтава, Украина

Хобта Михаил Алексеевич,

к.э.н. доцент кафедры менеджмента, Национальный транспортный университет, г. Киев, Украина

Data about the authors

Olga Orlova-Kurilova,

Dr. Sc. (Econ), Associate Professor, Head of the Management, Law, Statistics and Economical Analysis Department, Luhansk National Agrarian University, Ukraine, Starobilsk

Tetiana Kharchuk,

Dr. Sc. (Econ), Associate Professor, Professor of Department of Management and Economics of Sports,

National University of Ukraine on Physical Education and Sport, Ukraine, Kyiv

Olena Taran-Lala,

Dr. Sc. (Econ), Associate Professor, Professor of the Department of entrepreneurship and law, Poltava State Agrarian University, Ukraine, Poltava

Mykhailo Khobta,

Associate Professor department of management, National Transport University, Ukraine, Kyiv

<https://doi.org/10.5281/zenodo.5807334>

ЗОРИНА О.А.

ПЕТРАКОВСЬКА О.В.

ЮРЧЕНКО О.А.

Облікова політика – елемент системи організації бухгалтерського обліку на підприємстві

Актуальність теми дослідження. Одним із актуальних питань організації бухгалтерського обліку є формування релевантної облікової політики. Вона дозволяє проаналізувати та моделювати обліковий процес, закріпивши оптимальні способи ведення бухгалтерського обліку, що поєднуються зі стратегією розвитку підприємства незалежно від його діяльності. Однак є ряд дискусійних положень теоретичного характеру, які потребують уточнення сутності поняття «облікова політика», виявлення факторів впливу на її формування та систематизації цілей облікової політики.

Метою дослідження є: узагальнення теоретичних розробок вітчизняних науковців щодо сутності, цілей облікової політики, дослідження факторів впливу на її формування з метою їх систематизації, впорядкування та розроблення пропозицій щодо побудови раціональної системи формування облікового процесу.

Методи дослідження. В статті використані діалектичний метод наукового пізнання, метод аналізу і синтезу, порівняння, метод узагальнення даних, дослідження базується на системному підході до розглянутих проблем, вивченні їх взаємозв'язку та розвитку.

Результати дослідження. В статті визначено місце облікової політики в системі нормативно – правового регулювання обліку. Сформовано ряд критичних зауважень, спрямованих на краще розуміння категорії «облікова політика», її ролі та місця в бухгалтерській інформаційній системі. На базі аналізу теорії та практики бухгалтерського обліку та фінансової звітності, змісту основних облікових концепцій та нормативно – правових актів обґрунтовано необхідність цільового підходу до розробки облікової політики. Проаналізовано фактори впливу на формування облікової політики з метою їх систематизації.

Галузь застосування результатів. В галузі економічних наук та в практичній діяльності підприємств.

Висновки за статтею. На підставі дослідження існуючих підходів до тлумачення облікової політики встановлено, що за наявності великої кількості альтернативних думок, сьогодні все ще немає єдиної та вичерпної відповіді на питання про зміст досліджуваного поняття. Облікова політика багатопланова: вона має широкий спектр цілей і завдань, багатий інструментарій, що охоплює всі відомі прийоми та способи ведення обліку. У зв'язку з чим сформовано ряд критичних зауважень, спрямованих на краще розуміння категорії «облікова політика». Досліджено, що сучасний етап розвитку облікової політики в Україні характеризується недостатньою науковою та практичною розробленістю її цілей. У зв'язку з чим запропоновано розширену класифікацію цілей облікової політики з урахуванням актуальних напрямів досліджень, перспектив розвитку бухгалтерського обліку та фінансової звітності. Досліджено основні фактори, які впливають на формування облікової політики та запропоновано їх структурований перелік.

Ключові слова: облікова політика, бухгалтерський облік, класифікація факторів, класифікація цілей.